

понѣ въ мирно врѣмя. За да допълнимъ това изброеваніе, не трѣба да оставимъ и Чернѣ-Горѣ, която е въ всягашенъ размирѣ речі утвърденъ отъ истата В. Порта, и отдѣто Турската хазна не изважда ничто. Днесъ, безъ да ся гледа на исключеніята, что забѣлѣжихме, даваніето е врьдомъ наложено и нарядено подѣ три названія, сирѣчь:

1° Поземното даваніе *Вергьу*, което възлазя до $5\frac{1}{4}$ за ‰ отъ стойность-та на недвижимый имотъ;

2° *Янеи аскеріѣ*; това е ветхый *харачъ* (поглавна давань), что е опрѣдѣлено само за ониъ, които не сѣ Мюсюлмане и не сѣ призвани на военна служба, и което трѣбаше да възлѣзе, спорядъ направеното прѣброяваніе отъ истата В. Порта, до 80 милиона, развърлени мѣжду общиныты, сравнително съ мѣжкото нѣ Мюсюлманско народонаселеніе отъ четъредесять години надолу, което е напосока 1,500.000 души за Европа, и 380,000 за Азия. В. Порта ся вижда да е опрѣдѣлила да призове своиты *раи* Християне да слугувать войници подѣ прѣпорцити, и тогасъ тя не трѣба вѣке да зима тѣзь давань;

3° *Рюсуматъ*, или тарифы (правы даванія на десятката), тѣй раздѣлены: а — *одрѣ*, десятката отъ земныты произведенія; тѣзь давань плащать всити Султанови подданици безъ исключеніе, както и *ведематъ*, даваніе вѣрху овшкыты, вината, маслата, нѣкои зърна, добытакъ-тѣ; б — *гюмрюкъ*, мытарска правдина по 12% вѣрху изнасяніята и по 5 вѣрху внасяніята; с — *рюсуматъ мютеферика*, различны тарифы, както правдина за тегликата, за растоварваніето, свидѣльства за нѣкои изважданія, както емѣето, ракыята, тувлыты, златарството, кожыты и сахтіянити, хартіиты съ бѣлѣкъ и пашепортити.—Всичкыты другы даванія сѣ уникаквены законно; и, по това ѳтношеніе, Султановити подданици, Мюсюлмане и нѣ Мюсюлмане, сѣ признати да ся радвать, отъ шесть седемъ годинъ насамъ, съ една съвършена равность; казахме признати, зачто вѣ пашалѣжцити, най-паче, които сѣ отдалечени отъ столицата, ставать още злоупотрѣбенія. Трѣба да ся прибави на тія доходи на хазната, что произлазять отъ поема на ступанствата ѳ подѣ различны видове: напимѣрѣ, чешлицы, солчаци, ливады, рыболовства; фабрики за сапунъ, свѣщи, спермацеты, чюканіе кахве и другы. Цареградъ като нѣма поземна давань, плаща голѣмъ *вачъ* за храната, и еднѣ правдинѣ за *дамгъ* на базаря.

Доходи. Овщій долгъ. Кой е брой-тѣ на сбора, что иди отъ всичкыты тѣзь даванія, отъ всити тія извори за доходи? Не е лесно да ся опрѣдѣли. Прѣди бой-тѣ смѣтаха до 200 милиона франга *гемря* на Отоманската хазна. Тойзѣ годишенъ доходъ намалѣлъ ли е или ся е умножилъ? Вѣрвать да е порастналъ; обаче е твърдѣ явно, че това е доста умѣрена смѣтка за една